

Bezoek van medewerkers van Spravá Vel'ká Fatra aan Nederland

L'udovít Remeník

Van 29 mei tot en met 3 juni 1999 waren wij, L'udo Remeník, Metod Macek en Ginger Molitor (medewerkers van Spravá Vel'ká Fatra in Slowakije), op studiereis in Nederland, daartoe uitgenodigd door Hero Moorlag en Jan de Vries. Voorafgaand aan deze reis zijn onze Nederlandse vrienden meerdere keren in Slowakije geweest. Er kwam een vorm van samenwerking op gang met het doel inzicht te krijgen in elkaars manier van bescherming van vogels, toegespitst op de bescherming van roofvogels. Coördinator van onze studiereis was Hero Moorlag, die al enkele keren informatie gaf over ons werk met grote roofvogels. Het specifieke doel van de reis was inzicht te krijgen in het veldwerk van Nederlandse roofvogelspecialisten.

Hoogeveen

De eerste dag brachten we door in de omgeving van Hoogeveen. We bezochten met Hero het moeras- en plassengebied de Boerveensche Plassen bij Pesse, ten noorden van Hoogeveen. Voor ons was het ongewoon daar te zijn, omdat in onze omgeving nergens een gebied met deze natte biotoop op veengrond voorkomt. Erg verrassend waren de vele kleine plassen in de omgeving, zo ook de vele vijvers binnen Hoogeveen. De Boerveensche Plassen worden intensief door kikkers gebruikt, voor het merendeel Groene Kikker. De tweede aangename verrassing was het bezoek aan het natte gebied achter de gevangenis Grittenborgh in Hoogeveen. De renovatie van dit gebied is uitgevoerd naar een idee van onze gastheer. Tijdens dat bezoek constateerden wij dat de oorspronkelijke vegetatie, typerend voor moerasgebieden langs beken, terugkeert. Nog dezelfde dag gingen we naar het Drents-Friese Woud, een Nationaal Park 40 km ten noorden van Hoogeveen.

Drents-Friese Woud

In dit bosrijke deel van Nederland wachtte Rob Bijlsma ons op. Al jarenlang doet hij onderzoek naar bosroofvogels als Havik, Sperwer, Buizerd, Wespindief en Boomvalk. De ligging van zijn huis en zijn bibliotheek waren zeer de moeite waard om te zien. In het gesprek 's avonds rond de tafel overtuigde Rob ons van het nut van intensief gebruik van zijn bibliotheek, waarin hij perfect thuis is. De volgende dag hebben we doorgebracht met het controleren van vier nesten: drie Buizerds en een Havik. Rob gaf ons praktische wenken over het nemen van biometrie, zoals dat in Nederland wordt toegepast. Alle bezochte nesten hadden één ding gemeen: de jongen hadden namelijk lege kroppen. Bij vertrek spraken we onze waardering uit voor iemand die zijn leven aan de wetenschap wijdt. In zijn werk gaat het om het ontdekken van nieuwe feiten, en de bevestiging daarvan. Daarbij wordt niets aan het

toeval overgelaten. Onze vraag was alleen: hoe ver kan men in een onderzoek gaan zonder schade aan de levende natuur te berokkenen?

Van links naar rechts Metod Maced, L'udovít Remeník en Ginger Molitor, elk met een jonge Buizerd, Berkenheuvel, 31 mei 1999 (Rob Bijlsma).

Groningen

Dezelfde dag gingen we op weg naar het noorden van Nederland. Hier ontmoetten we Ben Koks, expert in roofvogels. Hij is bezig met het onderzoek naar de broedresultaten van Bruine Kiekendief, Blauwe Kiekendief en Grauwe Kiekendief. Met dat werk maakten we de volgende dag kennis. We hebben de samenwerking gezien tussen boeren en natuurbeschermers bij de bescherming van de Grauwe Kiekendief. Ze toonden ons de praktijk van het beschermen van grondnesten door middel van schrikdraad. Die omheining voorkomt de vernietiging van het broedsel en beschermt de jongen tegen rovers. De elektrische installatie is aangebracht door vrijwilligers onder leiding van Ben. Onderweg vielen de kleine, ongemeende delen op, ongeveer 15 meter in doorsnee, waarin de nesten van kiekendieven lagen. Ik kan constateren dat de samenwerking tussen natuurbeschermers en boeren erg goed is. Ik veronderstel dat dat het resultaat is van jarenlange voorlichting en pogingen concreet samen te werken. 's Middags hebben we gezien dat de jongen van een Torenvalk werden geringd. Het ouderpaar nestelde in een broedkast op een paal. We waren toen al bij de kwelders aangeland, waar weinig broedmogelijkheden (bomen) voor deze soort voorhanden waren. De kwelder wordt bijna uitsluitend gebruikt voor begrazing. Het is open land, vrijwel zonder hoge begroeiing. Sommige schaapskuddes worden door elektrische omheiningen van elkaar gescheiden. De

schapen zijn altijd buiten. Ze hebben geen mogelijkheid in de schaduw te gaan liggen als het erg heet is. Je kon zien dat ze elk plekje met een beetje schaduw opzochten. Iets voor de fokkers om over na te denken. Kleine verrijdbare afdakken van hout kunnen de problemen van deze schapen tijdens warmteperiodes oplossen. De kwelders waren voor ons een belevenis. De grote aantallen en vele soorten vogels die aan zee zijn gebonden waren voor ons, mensen uit de Slowaakse bergen, nieuw. We moesten hier af en toe in de vogelgids zoeken. Dat is niet vreemd. Slowakije heeft geen zee en sommige vogels zagen we voor het eerst van ons leven. De zee-inham bij de grens met Duitsland is deels begroeid met riet, een paradijs voor vogels. Vergeleken met Slowakije leven hier verbazingwekkend veel vogels, waaronder Blauwborst. Onze reis langs de kwelders eindigde in de haven van Holwerd.

Ameland

In de haven namen we afscheid van Ben en stapten we op de boot naar Ameland, een van de Nederlandse eilanden. Jan de Jong wachtte ons op. Op Ameland is hij vrijwillige natuurbeschermer en liefhebber van watervogels. We logeerden in zijn huis. Op Ameland kwam Jan de Vries ons begeleiden. We kregen fietsen en een kaart van het eiland en besteedden twee dagen aan vogelstudie. Een deel van het eiland is gereserveerd voor broedvogels. De reservaten worden gecontroleerd door professionele natuurbeschermers. Direct 's morgens gingen we met Richard de Ree, opzichter, mee om te kijken naar de Lepelaar, waarvan hij expert is. Later op de dag nam Frits Oud ons mee naar een kolonie Kleine Mantelmeeuwen, maar we zagen ook andere soorten in dit broedgebied. Probleem was hoe te lopen. Bij elke stap moesten we nadenken, omdat overal nesten lagen. Zo'n observatie is voor iemand uit Slowakije een enorme belevenis. De avond brachten we op het strand door met Jan de Jong. De kennis van onze gastheer maakte grote indruk op ons. Zulke grote aantallen vogels boven zee en toch wist hij meteen welke soorten het waren. We konden zien dat vogels observeren zijn leven is. De volgende dag waren we verbaasd dat het regende. We brachten de ochtend in het lokale museum door. Een speciale beleving was de expositie van Walvissen. 's Middags waren we met Piet Visser in het veld. Hij controleert de nesten van de Velduil. Vol van ervaringen gingen we 's avonds met de boot naar de vaste wal en terug naar Hoozevee. Na een hartelijk afscheid reden we naar Slowakije terug.

Nederland is een mooi en rijk land. Het is alleen moeilijk met het bergachtige Slowakije te vergelijken. Maar als we dan toch een vergelijking willen maken, kunnen we constateren dat Slowakije economisch armer is, maar rijker aan goedbewaarde duurzame ecosystemen.

Uit het Slowaaks vertaald door L'udmila Consten en Hero Moorlag. De Slowaakse versie verscheen in een natuurmagazine in Slowakije.

Adres: Správa Chránenej Krajinej Oblasti Vel'ká Fatra, Čachovský rad 7, 036 07 Vrútky, Slowakije.